

فاطمه نادری ملک

دانشجوی کارشناسی ارشد مترجمی عربی

مقدمه

بعد از واقعه غم سوز و درس آمیز کربلا، امام سجاد(ع)، در وحشت آبادی که امویان بنا کرده بودند، مشعل دعا به دست گرفت و به مبارزه با نامردمی ها پرداخت. حاصل زحمات آن بزرگوار، صحیفه سجادیه گشت که امروز با گذشت چندین قرن، هدایت گر مردمان هدایت طلب می باشد. از این رو آن را «انجیل اهل بیت» و «زبور آل محمد(ص)» نامیده اند. فرازهای نورانی صحیفه، تفسیری روشن از آیات قرآن می باشد، پس به جاست که آن را «اخت القرآن» بنامیم. مجال تحقیق و پژوهش در صحیفه سجادیه بسیار وسیع و گسترده می باشد و ما در این چند صفحه سعی کردیم تا به معرفی برخی از پایان نامه ها و کتاب های نگاشته شده در زمینه «ارتباط قرآن و صحیفه سجادیه» پردازیم.

پایان نامه ها

۱. زهرانقد علی؛ توحید در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشکده اصول الدین

قم.

این پایان نامه در هفت بخش تحت عناوین زیر تالیف گشته است؛ وجود واجب تعالی، صفات ثبوتیه حق تعالی، صفات سلبيه حق تعالی، توحید افعالی، توحید عبادی، عدل الهی، رابطه انسان با خدا.

به طور کلی پیام این پایان نامه بیان بینش توحیدی امام سجاده^(ع) از میان ادعیه صحیفه سجادیه می باشد.

۲. طیبه حسینی؛ پیوند قرآن با صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، تربیت مدرس، تهران، ۱۳۷۸.

مؤلف در این پایان نامه ابتدا گذری بر زندگی امام سجاده^(ع) و دعاهای صحیفه سجادیه دارد، سپس در قسمت نتیجه گیری به بیان اقتباسات، استشهادات و تلمیحات قرآنی صحیفه سجادیه پرداخته و این که برخی فرازها تفسیر آیاتی از قرآن و یا هم مضمون آن ها می باشد.

۳. حسین مرادی؛ جلوه های تفسیری در صحیفه کامله سجادیه.

ابتدا گزیده ای از دعاهای صحیفه سجادیه را آورده و بعد چند آیه را به عنوان شاهد مثال می آورد که می توان این فراز از دعا را به عنوان تفسیر این آیات در نظر گرفت.

۴. مرتضی نورائی یگانی؛ سیری در صحیفه سجادیه (شناخت اجمالی از صحیفه و دعا)، کارشناسی آموزش و پرورش ضمن خدمت فرهنگیان آیه الله طالقانی، قم، ۱۳۷۵. این پایان نامه پس از شرح مختصری از حیات امام و بررسی معنایی و محتوایی صحیفه به بیان روش و سیر بیان دعا، بحث در مورد صلوات و اخلاق مذموم می پردازد. و در ادامه موضوعات صحیفه و مختصری از خداشناسی و توحید در صحیفه سجادیه را مطرح می سازد.

۵. زهره عبداللهی علی بیک؛ توبه از دیدگاه قرآن و صحیفه سجادیه، جامعه الزهرا^(س)، قم، ۱۳۷۹.

موضوعات این پایان نامه توبه از نظر لغوی و اصطلاحی، اقسام توبه، توبه واجب وفوری، آداب توبه و حقیقت توبه بر مبنای صحیفه سجادیه می باشد.

۶. زهرا محمد سمنانی؛ بررسی محبت در نهج البلاغه و صحیفه کامله سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد تهران - شمال، ۱۳۷۸.

۷. حسن مولوی وردنجانی؛ آداب دعا با محوریت صحیفه سجادیه، کارشناسی، دانشکده علوم قرآنی قم، ۱۳۸۷.

محور اصلی این بحث، جایگاه و نقش تربیتی دعا در آیین اسلام و به ویژه از منظر صحیفه سجادیه می باشد. که پس از بیان کلیات، مختصری از زندگانی امام سجاده (ع) را مطرح نموده و سپس به روش ایشان در گسترش آموزه های دینی و فرهنگی از میان ادعیه پرداخته است. در قسمت بعد معرفی مختصری از صحیفه سجادیه و سندها ارائه داده و همچنین از برخی شرح های معتبر این کتاب ارزشمند نام برده است. فصل پایانی تبیین معنای دعا و آداب آن در آموزه های توحیدی با محوریت صحیفه سجادیه را در برمی گیرد.

۸. زهرا طاهری؛ طبقه بندی دعا های صحیفه سجادیه و قرآن، سطح دو، حوزه علمیه مجتهده امین اصفهان. در بخش اول پس از بیان حقیقت و فضیلت دعا، شرایط دعا و رابطه آن با عمل و مطرح ساختن برخی شبهات موجود در مورد دعا، تاریخچه ای از صحیفه سجادیه ارائه می شود. در بخش بعدی دعاهایی از صحیفه سجادیه که جنبه اخروی دارند از جمله درود بر پیامبر و خاندان مبارکش، طلب عزت و کرامت و... معرفی می شود و بعد به دعاهایی می پردازد که جنبه دنیوی دارند. مانند طلب باران رحمت و طلب زندگانی خوش. در نهایت دعاهایی را می آورد که هم دارای جنبه اخروی و هم دنیوی هستند. در بخش پایانی به دسته بندی دعا های قرآنی (پیامبران، مومنان، فرشتگان) می پردازد.

۹. سیده زینب موسوی؛ قرآن در صحیفه سجادیه، کارشناسی، دانشکده معارف قرآنی، اصفهان، ۱۳۸۷.

در این پروژه سعی بر آن است تا بر اساس آیات قرآن کریم به بررسی مناجات ها و نیایش های امام زین العابدین (ع) پرداخته شود و آیاتی را که مستقیم و غیر مستقیم (اقتباس، تلمیح) در آن وارد شده مشخص گردد.

این پروژه در چهار فصل تدوین گشته است که فصل اول شامل کلیات (اهداف، ضرورت و بیان مسئله و...) می باشد، فصل دوم ارائه معرفی از صحیفه سجادیه فصل سوم بررسی آیات و فصل نهایی نتیجه گیری باشد که به طور خلاصه ۴۵ آیه به طور مستقیم و ۲۰۷ آیه به صورت غیر مستقیم در صحیفه آمده است. پنج آیه نیز در قسمت اسناد صحیفه سجادیه وارد شده است.

۱۰. هانیه داوند؛ نبوت و امامت در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشکده اصول الدین قم، ۱۳۸۶.

در این پایان نامه، پس از بیان زندگانی امام سجاد(ع) و معرفی صحیفه سجادیه به بررسی وحی در صحیفه سجادیه، نبوت عامه (تمامی انبیاء) و نبوت خاصه (پیامبر خاتم ص)، صفات پیامبر و جدایی ناپذیری قرآن و عترت در صحیفه سجادیه و در فصل بعدی امامت و مطالب پیرامون آن و همچنین مهدی منتظر(عج) در صحیفه بررسی شده است. نتیجه به دست آمده، هدایت گری امام سجاد(ع) در عصر خفقان بعد از عاشورا، با شیوه خاص و دقیق خود ایشان می باشد.

۱۱. مصطفی محمدی عراقی؛ قرآن در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، تهران، ۱۳۷۰.

در فصل اول نقش امام سجاد(ع) در واقعه عاشورا مورد بررسی قرار گرفته است، فصل دوم در مورد ادعیه صحیفه سجادیه، این قرآن صاعد می باشد. فصل سوم نیز به بیان نکاتی ارزنده در زمینه مقدمه صحیفه سجادیه می پردازد. در فصل چهارم دعاهای صحیفه سجادیه با محوریت آیات قرآن کریم به صورت مستقیم (آیات دسته اول) و یا غیر مستقیم (آیات دسته دوم) مورد مطالعه قرار می گیرد.

۱۲. عباس شیرین؛ بررسی آیات قرآن در دعاهای صحیفه سجادیه و رابطه آن دو با یکدیگر، کارشناسی، دانشکده علوم قرآنی مشهد، ۱۳۸۳.

حدیث ثقلین به خوبی در صحیفه سجادیه تجلی یافته است و در لابه لای دعاهای گران قدر حضرت علی بن الحسین(ع)، کلام گهربار خداوند به چشم می خورد. این تحقیق نیز به شرح و توضیح آیات قرآنی موجود در صحیفه سجادیه با استفاده از کتب تفسیری و روایی و شرح های صحیفه سجادیه پرداخته است.

۱۳. سکینه چترچی؛ موت و نشور در صحیفه سجادیه، کارشناسی، تربیت معلم شهید باهنر، تهران، ۱۳۷۸.

مساله موت و نشور از ابتدای خلقت ذهن انسان را به خود مشغول داشته و آدمی را به سوی انکار یا تایید کشانده است. شناخت انسان از عالم آخرت نیز، یک شناخت کلی است که از طریق وحی و انبیاء الهی به دست آمده است. این تحقیق نیز به بیان فرازهایی از صحیفه

سجادیه می پردازد که موضوع موت و عالم آخرت را در بردارند. نتیجه این است که آن دنیا تجلی اعمال انسان است.

۱۴. رفعت جلیلوند؛ حمد و شکر در صحیفه سجادیه، کارشناسی، تربیت معلم شهید باهنر، تهران، ۱۳۷۹.

حمد و شکر، امری فطری در وجود بشر است. در این تحقیق ابتدا شکر که اعم از حمد می باشد را تحت عناوینی چون، ماهیت شکر، آثار و آداب و درجات شاکرین مورد بررسی قرار داده ایم و سپس به بررسی حمد، شامل مباحث ماهیت حمد و درجات و اقسام آن در دعاهاى امام سجاده (ع) پرداخته ایم.

مهم ترین نتایج به دست آمده، اهمیت و ضرورت حمد و شکر الهی و عجز و ناتوانی بنده در مقابل آن و تلاش برای رسیدن به بالاترین مرتبه حمد و شکر و یاری وی از جانب خداوند در این مراحل می باشد.

۱۵. لیلا اوجاقلو؛ اخلاق در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران، ۱۳۷۸.

پرورش اخلاق تنها به رفتار فردی محدود نمی گردد، بلکه برای رسیدن به جامعه سالم، باید اخلاق در تمام ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نفوذ پیدا کند. این پژوهش پس از بیان کلیات شامل معیارهای اخلاقی و الگوهای اصیل اخلاقی، به معرفی زبور آل محمد صحیفه سجادیه پرداخته و فضایل و رذایل اخلاقی - فردی و اجتماعی - و راه های پرورش اخلاق از دیدگاه این منبع هدایت را بیان نموده است. نتیجه اصلی بحث محوریت عزت نفس، کرامت و تقرب به خداوند در پرورش اخلاق می باشد.

۱۶. مهین بهمنش؛ استخراج مضامین قرآنی از صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران، ۱۳۷۹.

در این پژوهش بعد از مروری بر زندگانی درخشان حضرت و معرفی صحیفه سجادیه، موضوعاتی از این کتاب گران قدر گزینش شده و در شش فصل با توضیح مختصر هر موضوع و بیان آیات مربوطه، اشاره ای به فرمایشات امام سجاده (ع) می شود که برگرفته از قرآن کریم است.

۱۷. ربابه محمدزاده سرابی؛ تجلی قرآن کریم در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد،

دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران، ۱۳۸۲.

این پایان نامه از چهار فصل تشکیل شده است. فصل اول شامل زندگانی امام و فصل دوم تبیین تجلیات قرآن کریم در صحیفه می باشد که عناوینی چون حمد الهی، ارزش و الدین، توبه، مکارم الاخلاق و صلوات را در بردارد. در فصل نهایی و نتیجه گیری روشن می شود که محور صحیفه و عقاید امام^(ع) از کلام الهی سرچشمه می گیرد و فرازهای صحیفه یادآور آیات قرآن کریم است.

۱۸. فریبا صباحی؛ جایگاه خوف و رجاء در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد،

دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران، ۱۳۸۲.

پس از بیان مختصری از زندگانی امام سجاده^(ع) به مفهوم لغوی و اصطلاحی خوف و رجاء پرداخته شده و در ادامه مضمون قطعاتی از دعا که اشاره به خوف و رجاء دارد مورد بررسی قرار گرفته است. برای تبیین هر چه بهتر موضوع از آیات کتاب الهی، روایات و کتاب های اخلاقی بهره گرفته شده است.

۱۹. عاطفه رمضانی؛ تجلی قرآن در صحیفه سجادیه، کارشناسی، دانشکده علوم

قرآنی، آمل، ۱۳۸۶.

پس از شرح زندگانی امام و معرفی صحیفه به عنوان یکی از متون اسلامی متأثر از آیات قرآن، اعتبار سندی آن مطرح می شود. سپس تاثیر پذیری ادعیه امام سجاده^(ع) از آیات قرآن کریم در ابعاد اعتقادی، عبادی، اخلاقی، اجتماعی و اقتصادی مورد بررسی قرار می گیرد.

۲۰. معصومه حبیب اللهی؛ بررسی برخی ویژگی های قرآن از دیدگاه قرآن و صحیفه

سجادیه، کارشناسی دانشکده علوم قرآنی، ملایر، ۱۳۸۵.

در این پژوهش پس از بیان کلیات، مطالب اصلی در دو بخش تدوین یافته است. بخش اول ویژگی های قرآن که فقط در قرآن به آن اشاره شده است و بخش دوم به ویژگی هایی می پردازد که هم در قرآن و هم در صحیفه سجادیه به آن ها اشاره شده است.

۲۱. سیمین صادقی؛ مقایسه گزیده ای از دعاهای صحیفه سجادیه با قرآن کریم و

مزامیر داوود، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، فسا، ۱۳۷۹.

در این پایان نامه ابتدا پژوهشی درباره دعا و سپس مقایسه گزیده ای از دعاهای صحیفه سجادیه با قرآن آمده است و این نتیجه به دست می آید که این کتاب شریف تجلی کلام

الهی و هدایت‌گر انسان به سوی سعادت می‌باشد. از این رو «اخذ القرآن» نامیده می‌شود. در قسمت دیگر مقایسه‌ای بین صحیفه و زبور داوود و بیان وجوه اشتراک و اختلاف آن دو صورت می‌گیرد. دلیل پرداختن به این بخش این است که صحیفه را «زبور آل محمد» نیز، می‌خوانند.

۲۲. زهرا آجورلو؛ بررسی و پژوهش در خصوص جایگاه آیات قرآنی در صحیفه سجادیه، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال، تهران، ۱۳۸۶.

فصل اول شامل ابعاد مختلف زندگی امام و نقش ایشان در واقعه کربلا و ارائه شناخت مختصری از صحیفه سجادیه و انس با آن می‌باشد. فصل سوم به مباحث اعتقادی از دیدگاه امام سجاده(ع) و فصل چهارم به فضایل و رذایل اخلاقی می‌پردازد. در فصل پنجم مسائل مهم خانوادگی در صحیفه، مورد تحلیل قرار می‌گیرد، فصل ششم نیز به جنگ و جهاد از منظر امام(ع) می‌پردازد. در نهایت به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری مطالب پرداخته می‌شود.

۲۳. مریم گل‌زرد؛ مبانی قرآنی دعای مکارم الاخلاق (از صحیفه سجادیه)، کارشناسی، دانشکده علوم قرآنی، شیراز، ۱۳۸۵.

این تحقیق به دنبال ارزیابی تطبیق کلام و رفتار امامان معصوم(ع) با قرآن کریم می‌باشد. از این رو دعای مکارم الاخلاق از صحیفه سجادیه را برای بررسی برگزیده است. در فصل اول کلیاتی از اخلاق، دعا و رابطه اهل بیت با قرآن ارائه می‌شود. فصل دوم به ارتباط معرفتی و معنوی انسان با خداوند می‌پردازد. فصل سوم، نیز به مسائل اخلاقی اجتماعی اختصاص یافته است. فصل چهارم مسائل درونی و تربیتی، فصل پنجم نیازهای اقتصادی و جسمانی را در بر می‌گیرد.

کتاب‌ها

۱. اسماعیل گوهری؛ آیات قرآن و دعای امام سجاده(ع) در مورد ارزش پدر و مادر، کتابخانه آستان قدس رضوی.

این کتاب به بررسی جنبه‌های قرآنی و مذهبی والدین در قرآن و دعا‌های امام

زین العابدین (ع) می پردازد. در این رهگذر از آیات و ادعیه برگزیده ای استفاده می برد و با ترجمه آیات قرآن در مورد ارزش پدر و مادر به بررسی تطبیقی این موضوع می پردازد.

۲. نبی صادقی، تربیت اسلامی بر اساس رساله حقوق امام سجاد (ع)، کتابخانه آستان قدس رضوی.

مؤلف در این کتاب به تربیت اسلامی بر پایه آموزه های قرآنی می پردازد. و در این راستا از رساله حقوق امام نیز بهره می جوید. از جمله مطالب آن حق صدقه، قربانی و نماز برانسان می باشد.

۳. هاشم موسوی، قصر نور، (شعر)، کتابخانه و مرکز اسناد بنیاد ایران شناسی، تهران.

این کتاب مجموعه شعری است که هریک از دفترهای آن به یکی از معصومین (ع) اختصاص دارد. دفتر اول مربوط به پیامبر اکرم (ص)، دفتر دوم نیز، امام حسین (ع) می باشد. سروده های مربوط به امام چهارم در دفتر سوم جای دارد.

۴. یادداشت های استاد مطهری (قرآن و سیره امام سجاد (ع))، کتابخانه امام صادق (ع)، قزوین.

.....

هزینه اشتراک نشریه			
دخواست	قیمت	پست سفارشی	جمع
تک شماره	۱۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰
دوره یکساله	۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰
سالنامه هر سال	۵۰,۰۰۰	رایگان	۵۰,۰۰۰

قیمت ها به ریال می باشد.

وجه اشتراک را به حساب شماره ۰۱۰۱۱۱۰۳۱۸۰۰۱ بانک صادرات (جاری سپهر) به نام مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع) واریز و اصل فیش بانکی را همراه فرم تکمیل شده به نشانی مؤسسه ارسال نمایید.

نشانی: قم، بلوار شهید محمد منتظری، کوچه ۸، پلاک ۱۲ - صندوق پستی ۱۶۷ - ۳۷۱۸۵

ویژه پژوهش های قرآنی

این یادداشت‌ها مجموعه‌ای ده جلدی است که به بررسی سیره معصومین(ع) و پیوند آن با قرآن می‌پردازد و در این بین مسأله نبوت، امامت، آیه تطهیر و ... را مطرح می‌سازد. جلد نهم از این مجموعه به امام سجاده(ع) اختصاص دارد.

نتیجه‌گیری

این پایان‌نامه‌ها و تحقیقاتی که به آن‌ها اشاره شد، تنها بخشی از فعالیت‌های صورت گرفته در این زمینه می‌باشد. البته با وجود شمار فراوانی از پژوهش‌های موجود، باب موضوعات و مباحث مهم و کلیدی بسیاری به روی پژوهشگران باز است. به امید آن که جویندگان حقیقت و پیوندگان سعادت، دست به تدوین مقالات و پژوهش‌هایی ببرند که هرچه بیشتر مفاهیم صحیفه سجاده‌یه این «قرآن صاعد» را روشن سازد.

منابع

۱. مرکز گنجینه نور

۲. www.lib.ir

☐ اشتراک جدید	☐ تمدید اشتراک	شماره اشتراک <input type="text"/>
☐ تک شماره	☐ اشتراک یک‌ساله	سالنامه ☐ از شماره تعداد
مبلغ ریال طی حواله شماره مورخ / واریز نمودم.		
نام : نام خانوادگی : تلفن :		
نشانی :		
.....		
صندوق پستی کدپستی <input type="text"/> - <input type="text"/>		